զուտ ալ կարդալ Ամարոնեանի եւ Բաֆֆիի հայրենասիրական ոգւով ու գաղափարներով լի գրուածքները։ Նմանապէս կը մաղթենք ի սրտէ մեր երիտասարդ բարեկամ թարգմանչին, որ շարունակէ իւր ազգօգուտ ձեռնարկութիւնը, տալով մեզի նման շատ մ՚երկերու սիրուն թարգմանութիւններ։

Հ. Ե. ՏԷՐ-ՄՍՐԴԱՐԵԱՆ

ԱՅԼԵՒԱՅԼ

1. Ասորատառ հայերէն բառ մը։ — Թար-Շուշանի Հայոց կաթուղիկոսին ուղղած հետաքրքրական թուղթը կը ներկայացնէ ասորատառ հայերէն բառ մը, որ՝ այնու որ հազուագէպ է, կրնայ իւր կարգին նպաստ մը մատուցանել ասորա-հայերէնի հազիւ ուսումնասիրուած ձայնագիտութեան։

Թղթոյն ութերորդ հատուածին մէջ ծանրանալով մեղաց խոստովանութեան վրայ, այսպէս կը սկսի գրել ասորի կաթուղիկոսը ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܗ ܕܥܠܬܐ ܕܡܘܕܝܢܐ ܕܚܛܗܐ = վասն խոստովանութեան մեղաց որ է ἐξομολογήσις (Revue de l'Orient chrétien, 1912, էջ 160)։ Այս կերպ ահա կը տառադարձուի հայերէն խոստովանութիւն բառը, որուն վրայ քանի մը դիտողութիւն թոյլ տրուի ինձի հոս։ — Օտար լեզուներու մէջ հայ ՝խ„ տառին ՝ք„ հնչում տալ կանոնաւոր եւ սովորական երեւոյթ է, գլխով ասորերէնի՝ D. S. Margoliouthի ծանօթացուցած ասորատառ բառագրքին մէջ (The Syro-Armenian dialect, ի թերթին Journal of the Royal Asiatic Society, 1898, S. 839—861 հմմտ. Յաշեանի մատենախօսականը Հանդ. Ամս. 1899, էջ 22—23) կը տիրէ միեւնոյն օրէնքը, բայց ܚ տառը ստորադիր կէտ մը ունի զանազանուելու համար ՝ք„ հնչումէն (Margol. էջ 856)։ այս իրողութեան հանդէպ ճիշդ հակառակ երեւոյթ մը կ՚ընծայէ մեզի նոյն իսկ հինգերորդ դարը՝ ասորական ܚ երբեմն երբեմն "խ„ով վերածելով հայերէնի։ — "տ„ տառին "թ„ով տառադարձութիւնը, եթէ սխալ չէ, բոլորովին հակառակ է ասորատառ բառագրքին բռնած ընթացքին, ուր արեւմտեան հնչմամբ "տ„ կը տառաշրջուի ստէպ ܬ (d)ով (Margol. էջ 856), հազուագէպ է ուղղագրութիւն ܛ (դ) որով ի մէջ այլոց փոխուած է "խոստովանիմ„ բայը (անդ, էջ 860)։ Նոյնպէս Յաշեանի հրատարակած մերինեան ասորատառ արձանագրութեան մէջ (Հանդ. Ամս. 1906, էջ 66) ՝տուն„, "տեառն„ բառերու առաջին գրերը տառադարձուած են ܬ՝ով, ուրեմն արեւմտեան արտասանութեամբ։ — Շատ ուշագրաւ է ընդհակառակն բառիս "վ„ գրին ܒ՝ով տառադարձած թիրը (հմմտ. Brockelmann, Syrische Gramm. S. 5), O. Lichti, որ նոյնպէս գերմաներէն թարգմանութեամբ հրատարակեց աւելի քննադատօրէն Թար-Շուշանի թուղթը (Journal of the American Oriental Society, 1912, էջ 286—342), խնդրոյ նիւթ բառը կ՚ուղղէ ܠܐܝܟܘܡܐ՝ ՝վ„ի դիմաց դնելով հետեւեալ օ, ձեռագրին (cod. Berlin, Sachau, 60, fol. 9a) ܠܐܝܟܘ ܡܐ ընթերցուածը սակայն ճիշդ կը ցուցընէ Nau՝ի վերը յառաջ բերուած ընթերցուածը. մերինեան արձանագրութեան մէջ "շինեցաս„, "կեսարկիոս„, "զօրաս-որ„ բառերու նոտրատիպերը կը ներկայացուին ՝ով "որ նոյնպէս նորագոյն հնչման համեմատ է„ (Յաշեան, անդ, էջ 67), իսկ բառագիրքը թէ "վ„ եւ թէ "ւ„ ՝ով կը տառադարձէ (հմմտ. Margol. էջ 856 եւ 857)։ — Հետաքրքրական է ի վերջոյ շեշտել թէ "իւ„ երկբարբառը ինչպէս բառագրքին, նոյնպէս նաեւ մեր բառին մէջ կը շրջուի ՝ով. "թիւն„ = ܬ (թին)։ "իւ„ is regularly represented by ܘ (Margol. էջ 857)։

Payne Smith Thesaurus Syriacus՝ի մէջ (I, 1789) յառաջ կը բերէ բառս վրիպմամբ ܠܐܝܟܘ ܡܐ (քսիմմանութիւն) իբրեւ vox incerta, forte absolutio.

Հ. Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

digitised by A.R.A.R.@